

Többet ésszel, mint erővel!

Több mód az eredmények eléréséhez

Észre vette-e valaki, hogy az icipici kicsi légy mennyire képes idegesíteni lovunkat? Akkor, hogyan lehetséges, hogy sokszor komoly erőt, netalántán erőszakot alkalmazva sem vagyunk képesek lovunkat kimozdítani pozíciójából, vagy nem vagyunk képesek megfelelő eredményeket elérni. A megfelelő könnyedségről, eleganciáról, pedig már nem is beszélve! Ugyanakkor a kis légy, szúnyog vagy bögöly csak attól, hogy egyik-másik helyen leszáll lovunkon képes olyan gyors, könnyed és egyáltalán reakcióra késztetni őt, amiktől akár a pillanat töredéke alatt odébb vágta, rohanása közben bármit megugrik, bakol vagy lefekszik!

Ugyanakkor igaz, hogy a lovak fizikai erejüket bevetve játszanak és verekednek. Természetesnek tűnik, hogy a legerősebb, leggyorsabb és a legbátrabb ló győz közülük. Képesek egy pénzérméni területen megfordulni, precíz rúgásokat leadni, lebukni vagy kitérni verekedés, játék közben a másik elöl a pillanat töredéke alatt. Hihetetlen gyorsasággal, ügyességgel és atletikussággal bírnak. Ugyanakkor ez nem mind fizikai alapokon nyugszik illetve nem kizárólag. A látszólagos fizikai megnyilvánulás mögött a háttérben hihetetlen komoly mentális játék zajlik. Amit a néző lát az egy rúgás. Ami viszont igazából történt az egy a rúgást jóval megelőző fókusz és egy azt követő „javaslat” a rúgó ló részéről. A rúgás szenvedő alányának meg volt minden esélye és lehetősége, hogy észlelje a rúgást megelőző valamennyi figyelmeztető jelet. Amennyiben viszont ezekre nem reagált időben, akkor a rúgás minden bizonnyal gyorsan és pontos célzással érkezett.

Nagyon érdekes figyelni a lovak egymás közötti viselkedését. Siren nevű heréltemnek erősen ménszerű viselkedése van. Öt évesen került kiherélésre és megtartotta domináns karakterét.

Két évvel ezelőtt Pattel figyeltük, ahogy lova Casper és Siren hierarchia harcot játszanak. Miután Casper kétszer körbekergette Siren-t, Siren finomra is volt állítva. Annyira, hogy Casper legkisebb javaslatait is képes volt venni. Láttuk, amikor Casper a kis csapat fölött átnézett Siren-re és ez elég volt ahhoz, hogy lovam fogja magát, megpörgesse farkát és elinduljon a csapattól. Mindez egyetlen sunyítás nélkül történt, csak Casper „csúnya” nézésére. Casper semmilyen testrészével nem mozdult el az eredmény érdekében. A fizikai dominancia harcon keresztül Casper elnyerte Siren tiszteletét. Viszont a lovak által érthető módon és nem akármilyen fizikai úton keresztül.

Az ember eszközhasználó lény

Nagyon kevés olyan élőlény van a Földön, amely az emberhez hasonló mértékben használna eszközöket. Arról nem is beszélve, hogy milyen széleskörű eszközrendszert fejlesztett ki az emberiség eltérő céljai elérésére. Ha valamit esetleg nehéz elfordítani, lecsavarni, akkor erőkart használunk hozzá, hogy könnyebben sikerüljön. És sajnálatos módon akkor is ezt a gondolkodásmódot használjuk, alkalmazzuk, amikor lovakról van szó! *„Ha nem bírod megállítani, akkor tegyél be egy feszítő zablát a szájába! Ha már az volt benne, akkor egy hosszabb erőkarúra cseréld stb....! Ha nem akar megállni egy helyben kezelés közben, akkor tegyük rá pipát! ...Ha nem tartja nyugodtan a lábát a patkoláskor, akkor kössük föl a lábát!... Ha nem megy előre eléggé, akkor tegyél föl élesebb sarkantyút!... Ha nem viselkedik elvárásainknak megfelelően, akkor meg kell verni!”* Ez mind a nagyobb, vastagabb bot elve sajnos és nem szól másról, mint kizárólag fizikai gondolkodásról.

Habár a lovak egymás között sok esetben komoly fizikai erőre engednek egymásnak, mégis két óriási különbség van az ember és a ló; és a ló és ló közötti fizikai interakciók között.

1. Először is a lovak nem halálos ellenségei egymásnak, ezért nem félnek egymástól. Ugyanakkor ők is előnyben részesítik a fájdalom és a kényelmetlenség (diszkomfort) elkerülését. Sosem gondolnak arra, hogy egyik ló társuk is valaha úgy támadja meg őket, mint egy ragadozó annak érdekében, hogy megegye őket. Furcsa, de igaz, hogy a lovak úgy néznek az emberre, mint ragadozóra és csak megfelelő bizonyítás után hiszik el, illetve fogják elhinni, hogy mi nem akarjuk őket megölni (És ennek pont nem bizonyítása számukra a „fejletépős”, szájrángatós, mindenféle kikötőkkel gúzsba kötésük, amelyekkel számos lovas próbál „rendes” lenni velük! Sőt, ha valami a megfelelő teljesítmény ellen hat, akkor az az előbbieken említett „ragadozó” viselkedés!).
2. A lovak nem alkalmazznak mechanikai eszközöket egymáson, mint például nagyobb erőkart (feszítő zabla), élesebb zablát egymás kontrolálására! Ők a fogaikat, patáikat és a testüket használják az egymás közötti kommunikációra. Az emberek általában a lovakhoz képest kisebb atlétikai képességük, fizikai erejük hátrányából kifolyólag kezdenek el használni ezen csökkent képességeik pótlása érdekében pálcákat, sarkantyúkat, kikötő és segéd szárazakat, csavart zablákat stb. A legnagyobb gond, hogy az emberek hamarabb nyúlnak az előbb említett élesebb, durvább eszközökhöz, mintsem okosabb és mentálisan – a lovak számára érthetőbb formátumú - hatékonyabb megoldásokhoz!

Többet ésszel, mint erővel!

Évekkel ezelőtt Pat egy kurzust tartott Ausztráliában, Canberában. A helyszín egy nagy vásárterület közepén volt, amely egy alacsony fehér kerítéssel volt bekerítve. Olyan 50 cm magas és 30 cm széles lehetett a kerítés. Pat azt a kihívást állította a lovasok elé, hogy ugrassák át földről lovaikkal ezt a kicsi akadályt. A többségnek sikerült. Egy személy a lovával még egy óra múlva is az akadály belső felén volt. Azt láttam, hogy a ló tulajdonosa csupa izzadság, fűjtat, liheg és össze-vissza rángatja lovát. Lova ebből kifolyólag teljesen kizárta a külvilágot és üvegessé vált tekintetével meg volt fosztva annak lehetőségétől, hogy egyáltalán rálátása legyen a feladatra. Sajnos ekkor már nem érzett, nem látott és nem is hallott semmit a felé irányuló „jelekből”, ingerekből. Tulajdonosa ennek ellenére tovább próbálkozott kötele végével áthajtani lovát az „akadályon”. Természetesen sikertelenül. Ekkora már rendesen frusztrált és mérges volt a látszólag makacs ló tulajdonosa. Azt viszont már jó régen megtanultam, hogy ez a pillanat nem az, amikor egy mosollyal az ember felajánlja segítségét. Ezért aztán addig vártam, amíg lovasunk önmagától nem kért meg, hogy segítsék.

Amikor átvettem tőle a lovat és végig hallgattam, hogy milyen hülye, tompa, makacs, buta lova van észre vettem, hogy egy légy szállt a lóra, amelyre lovunk reakcióként azonnali és tisztán kivehető, intenzív bőrrengéssel válaszolt! Hmm, gondoltam magamban, a tulajdonosnak nem sikerült a kötél és a répa pálca segítségével semmit sem kihozni lovából, a kis légy meg amint rászállt azonnali és hirtelen reakciót volt képes kiváltani belőle! Aztán kisvártatva ez megtörtént még egyszer. Ekkor elhatároztam, hogy legalább olyan bosszantó leszek, mint az a kis légy!

Felvettem a vezetőszárat a kezembe és felajánlottam a lónak, hogy kövesse az érzést az akadályon át, amelyet az elől levő kezemen keresztül jeleztem neki. Természetesen csak állt

ott és meg sem mozdult! Aztán felemeltem a vezető szár végét és elkezdtem pörgetni (ez még abban a korban volt, amikor a répapálca nem került kialakításra.). Semmi reakció. Aztán az orrlyukak körüli hosszú szőrszálakat céloztam. Minden egyes körben egyszer-egyszer hozzájuk értem. Na erre már prüszkölt egyet és megrázta a fejét. Tehát megkaptam a reakciót. Azonnal abba is hagytam a próbálkozást, ahogyan megkaptam a reakciót.

Ezután újra kezdtem az egészet. Ismét az akadály felé irányítottam őt mutatással. Semmi reakció. Ismét elkezdtem pörgetni a vezető szárat. Viszont most már a füleket és a szőrt is érintettem. A ló leejtette a fejét és tett egy lépést. Azonnal abba hagytam, amint megtette a lépést. Pár perc múlva felemeltem az elől lévő kezemben a vezetőszárat, majd a végét elkezdtem pörgetni. A ló egy ugrással átugratott az akadályon. Tulajdonosa csodálkozva nézett rám és azt mondta, hogy: „Hihetetlen, hogy szinte egy madártoll könnyedségével küldted át a lovat az akadályon!”.

Erre csak mosolyogtam, átadtam neki a lovát és elsétáltam, miközben ő továbbra is hitetlenül csóválta a fejét. Egy órányi próbálkozást követően egy lány odasétál hozzá és játshi könnyedséggel megoldja a problémát.

Nagyon sokat tanultam aznap a légytől. Igazából először Pattól tanultam, de érdekes, ahogyan néha hallasz dolgokat, viszont nem jut el az agyadig.

Pat állandóan a menekülő állatfajok diszkomfortot kerülő viselkedéséről beszél, és hogy nekünk mennyire be kell tölteni a komfortot biztosító állat, személy szerepét, a megfelelő időben történő engedéssel, amikor a ló megteszi a kívánt lépést a kívánt irányba.

Sosem gondolkodtam el azon rendesen, hogy a diszkomfortnak, milyen komoly motiváló hatása van!

Mészáros Gyula

(Linda Parelli cikke alapján)